

Оцінювання організації та проведення занять із теорії і методики фізичного виховання у ЛДУФК згідно із кредитно-модульною системою

Львівський державний університет фізичної культури (м. Львів)

Постановка проблеми. У руслі Болонських перетворень перед вищими навчальними закладами (ВНЗ) України постає питання перебудови наявної системи освіти. Заміна старої системи освіти може вплинути на якість підготовки фахівців, зокрема галузі фізичної культури та спорту [1, 6, 8]. Традиційно Україна готувала висококваліфікованих фахівців у цій сфері, тому необхідно звернути особливу увагу на специфіку навчально-виховного процесу у вузах фізичного виховання і спорту. Питання адаптації існуючої системи підготовки фізкультурних фахівців до європейської системи організації навчального процесу на сьогодні практично не досліджені, що зумовлює їх новизну та спонукає до подальшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливості трансформації вищої освіти України в контексті вимог Болонського процесу досліджували В. С. Журавський, М. З. Згуровський, 2003 [3]; М. Ф. Степко, Я. Я. Боллобаш, В. Д. Шинкарук, 2003 [1] та ін. У своїх працях вони розкривали зближення освітніх систем шляхом формування єдиного освітнього простору, впровадження кредитної системи на основі трансферу кредитів та стимулювання мобільності студентів, викладачів і науковців. Питання зміни систем навчання згідно з Болонськими вимогами, у вузах фізкультурного профілю вивчали Ю. Войнар, 2005 [2], В. Кашуба, 2007 [4], Є. Приступа, 2004 [7], Т. Круцевич, 2003 [5] та ін.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати результати опитування студентів щодо організації та проведення занять із “Теорії і методики фізичного виховання” за кредитно-модульною системою.

2. Визначити однорідність оцінок відповідей респондентів.

3. Дослідити парні кореляційні зв'язки між відповідями на запитання анкети.

Виклад основного матеріалу дослідження. Напередодні заліково-екзаменаційної сесії 2007/2008 н. р. нами проведено анкетування студентів III курсу ФФВ. Респонденти добиралися згідно з вимогами квотної вибірки. Для цього ми розробили критерії відбору: відвідування семінарських занять (не менше 50 %), активність на заняттях (не менше 4-х поточних оцінок), наявність виконаних завдань самостійної роботи, активна участь у дискусіях.

Аналіз навчального плану підготовки бакалаврів фізичного виховання показав, що профільною дисципліною у ЛДУФК є “Теорія і методика фізичного виховання” (ТіМФВ). Це інтегральна дисципліна, яка включає знання з анатомії, фізіології, метрології, психології, педагогіки та ін. Тому ми зосередили свою увагу на питаннях, пов'язаних з організацією та проведенням занять саме з цього предмету. Опитування проводилося після написання студентами модулів із дисципліни ТіМФВ. Анкетування було скероване на виявлення труднощів та недоліків, якими супроводжується вивчення профільної дисципліни за кредитно-модульним принципом організації.

Розроблена нами анкета складалася з чотирьох блоків та контрольних запитань для перевірки правдивості відповідей респондентів. Перший стосувався загального уявлення про організацію модуля, другий – лекційного матеріалу, третій – семінарських занять, четвертий – письмових контрольних робіт (тестувань). Респондентам пропонувалося здійснити оцінку запропонованих варіантів питань за 4-бальною шкалою, де 1 бал відповідає результату “незадовільно”, 2 бали – “задовільно”, 3 бали – “добре”, 4 бали – “відмінно”.

Загалом було роздано 70 анкет. Подальшій обробці та аналізу підлягало 53 анкети, оскільки 17 було вилучено через значні розбіжності у відповідях на основні та контрольні питання.

Аналіз першого блоку запитань анкети дозволив нам оцінити організацію та проведення модулів із ТіМФВ. Загальне враження респондентів позитивне і відповідає оцінці “добре” (3,2 бала). Студентам найбільше до вподоби організація модуля та визначеність його цілі – 3,5 бала. Практично немає дорікань щодо збалансованості лекцій і практичних занять. Не повною мірою задовольняє опитаних навчально-методичне забезпечення дисципліни.

Оцінка відповідей запитань другого блоку свідчить про високу інформативність і темп лекцій, ефективність контакту лектора з аудиторією, зрозумілість його пояснень, можливість ставити запитання у разі потреби (3 бали). При цьому студенти пропонують урізноманітнити типи лекцій, зробити їх більш наочними, цікавішими та динамічнішими.

Згідно з аналізом результатів третього блоку запитань, загальна оцінка організації семінарських занять респондентами склала 3,7 бала. Під час заняття високо оцінені студентами доброзичливість атмосфери, підготовленість викладача та його готовність до пояснень, роз'яснень і консультацій, наявність дискусій.

Доволі інформативними були відповіді на запитання четвертого блоку. З точки зору студентів, важливо завчасно повідомляти їх про терміни складання та критерії оцінювання контрольних робіт (тестів), здійснювати своєчасну перевірку результатів (3,9 бала). Високо респонденти оцінили готовність до розв'язання нестандартних запитань. Аналіз анкети свідчить про наявність мотивації до навчання за новою системою.

Для вирішення другого завдання нашої роботи ми використали методи математичної статистики. Визначався коефіцієнт варіації (V), який слугував показником однорідності оцінок групи респондентів. Якщо $V < 10\%$, то оцінки можна вважати однорідними, якщо $10\% < V < 20\%$ – середньої однорідності, якщо $V > 20\%$ – оцінки неоднорідні [4].

Відтак, найбільш однорідними виявилися оцінки студентів на деякі запитання третього та четвертого блоків, зокрема:

- доброзичливість атмосфери на заняттях ($V = 8,2\%$);
- підготовленість викладача ($V = 9,9\%$);
- поінформованість про терміни складання і критерії оцінювання модулів ($V = 8,2\%$);
- своєчасність перевірки контрольної роботи ($V = 8,8\%$).

Середні показники оцінювання відповідей на вищезазначені запитання знаходяться в межах 3,47–3,88 бала (відповідають оцінці “добре”).

Коефіцієнт варіації у відповідях на запитання другого блоку анкети був найбільшим ($V > 20\%$). Це свідчить про неоднорідність оцінки відповідей респондентів із приводу організації та проведення лекцій із ТiМФВ.

Для виконання третього завдання нашої роботи, ми проаналізували матрицю парних коефіцієнтів лінійної кореляції (r) та дослідили зв'язок між відповідями на запитання анкети. Якщо $r = 1$, то існує функціональний взаємозв'язок; $r = 0,2-0,4$ – слабо виражений зв'язок; $r = 0,4-0,7$ – середній зв'язок; $r = 0,7-1$ – сильний взаємозв'язок. Нульова значимість указує на повну відсутність взаємозв'язку [7].

Побудувавши кореляційну матрицю, ми з'ясували наявність парних кореляційних взаємозв'язків. Найбільше їх виявилось під час аналізу результатів відповідей на питання другого блоку, який стосується організації та проведення лекцій (рис. 1).

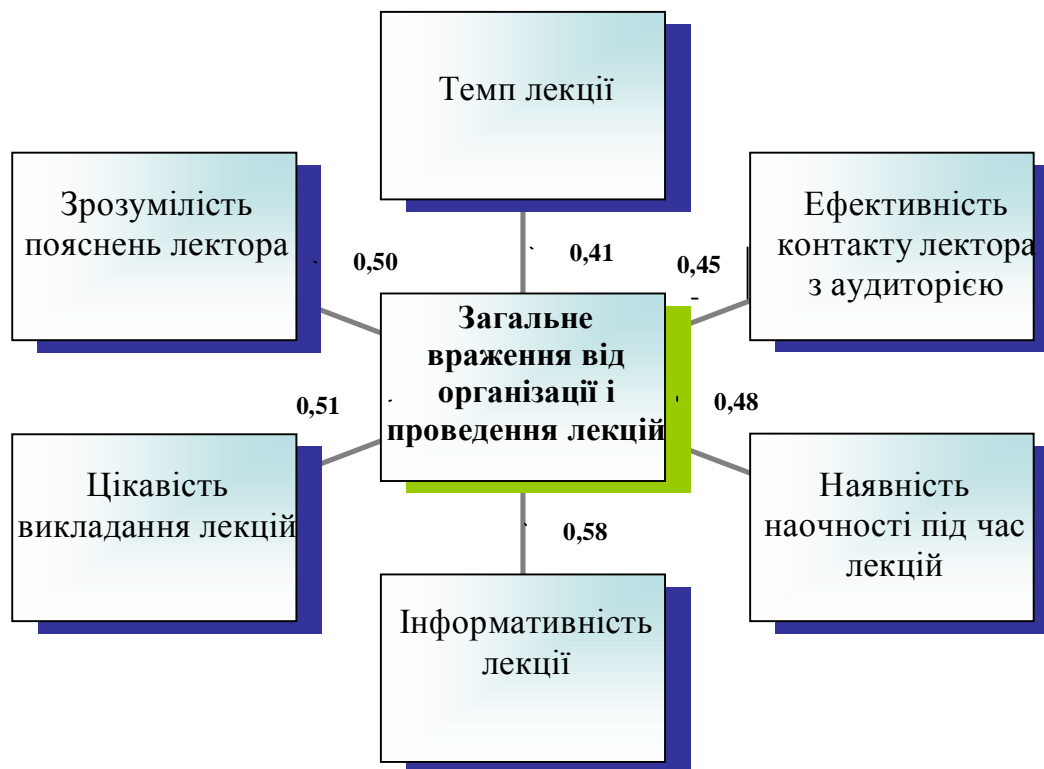

Рис. 1. Парні кореляційні зв'язки між відповідями респондентів на запитання другого блоку

Для подальшої інтерпретації даних ми застосовували показник коефіцієнта детермінації ($d = r^2 \times 100 \%$). Він показує, який відсоток від загальної варіації спричинює досліджуваний фактор.

Виявилось, що загальне враження від організації і проведення лекцій залежить від:

- інформативності лекції (на 34 %);
- цікавості викладання (на 26 %);
- зрозумілості пояснень лектора (на 25 %);
- наявності наочності (на 23 %);
- ефективності контакту лектора з аудиторією (на 20 %);
- темпу лекції (на 16 %).

У свою чергу, ефективність контакту лектора з аудиторією на 34 % обумовлена цікавістю викладання лекційного матеріалу, на 19 % – зрозумілістю пояснень лектора, на 17 % – можливістю ставити запитання та наочністю під час лекції.

Також виявлені парні кореляційні зв'язки між цікавістю викладання лекцій і такими показниками: темп викладання ($r = 0,45$); зрозумілість пояснень лектора ($r = 0,44$); наочність під час лекцій ($r = 0,42$). Згідно з коефіцієнтом детермінації зрозумілість пояснень лектора на 17 % обумовлена темпом лекції. Інформативність лекції, за отриманими результатами, залежить насамперед від збалансованості лекційних і практичних занять на 16 %. Відвідування лекцій, у свою чергу, на 28 % залежить від присутності студентів на семінарських заняттях.

Висновки

1. Проведене анкетування студентів III курсу ФФВ виявило, що загальне враження студентів від організації та проведення занять із профільної дисципліни “Теорія і методика фізичного виховання” за кредитно-модульною системою є позитивним і відповідає оцінці “добре”.

2. Найбільш однорідними були оцінки відповідей на запитання третього й четвертого блоків анкети, які стосуються організації та проведення семінарських занять і письмових контрольних робіт.

3. Аналіз матриці показав, що найбільше парних кореляційних зв'язків виявлено між відповідями респондентів на запитання другого блоку, які присвячені організації і проведенню лекцій.

Перспективи подальших досліджень. Отримані в ході дослідження результати вказують на необхідність пошуку ефективних шляхів покращення організації та проведення занять із профільної дисципліни згідно з КМС ОНП. Планується продовжити розпочате нами дослідження і в подальшому внести корективи в організацію і проведення занять за новою технологією, зокрема з профільних дисциплін, що сприятиме якісній підготовці бакалаврів із фізичного виховання в ЛДУФК.

Література

1. Болонський процес у фактах і документах / М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Т.: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
2. Войнар Ю., Наварецький Д., Глазирін І. Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах євроінтеграції: Монографія. – Черкаси: Відлуння-Плюс, 2005. – 184 с.
3. Журавський В. С., Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ “Вид-во «Політехніка»”, 2003. – 200 с.
4. Кашуба В. А. Технологические инновации в системе подготовки специалистов по физической культуре и спорту // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Наук. моногр. / За ред. проф. С. С. Єрмакова. – Х., 2007. – № 5. – С. 129–130.
5. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания. – К.: Олимп. литература, 2003. – Т. 1. – 423 с.
6. Основы математической статистики: Учеб. пособ. для ин-тов физ. культ. / Под ред. В. С. Иванова. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 176 с., ил.
7. Приступа Є. Глобалізаційні тенденції в системі підготовки фахівців в галузі фізичного виховання і спорту в Європі // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер.: Педагогіка. – Т., 2004. – Вип. 4. – С. 125–129.
8. Сурмин Ю. П., Туленков Н. В. Методология и методы социологических исследований: Учеб. пособ. – К.: МАУП, 2000. – 304 с.

Анотація

У роботі проаналізовано результати опитування студентів щодо організації та проведення занять із профільної дисципліни за кредитно-модульною системою. Визначено однорідність оцінок відповідей респондентів. Досліджено парні кореляційні зв'язки між відповідями на запитання анкети.

Ключові слова: кредитно-модульна система, модуль, профільна дисципліна, кореляційні зв'язки, коефіцієнт детермінації, коефіцієнт варіації.

В работе проанализированы результаты опроса студентов относительно организации и проведения занятий с профильной дисциплины по кредитно-модульной системе. Определена однородность оценок ответов респондентов. Исследованы парные корреляционные связи между ответами на вопросы анкеты.

Ключевые слова: *кредитно-модульная система, модуль, профильная дисциплина, корреляционные связи, коэффициент детерминации, коэффициент вариации.*

The results of students interviewing about organizing and conducting lessons "Theory and Methods of Physical Education" according to the credit-module system have been analyzed. It has been determined similarity of respondents' answers evaluation. It has been studied paired correlations of interviewing results.

Key words: *credit-module system, module, subject, correlations, coefficient of determination, variation coefficient.*